AH 322

2026Z19194

Antwoord van minister Hermans (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 8 oktober 2026)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht 'RIVM: tien nieuwe patiënten gemeld met het westnijlvirus' van RTL Nieuws? 1)

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Hoeveel besmettingen zijn er dit jaar in Nederland vastgesteld, uitgesplitst naar regio, leeftijd en ernst van ziektebeeld?

Antwoord

Het totaal aantal meldingen van mensen die het westnijlvirus kregen in Nederland, staat nu op 56 (d.d. 1 oktober 2026). Bij de meeste mensen werd het westnijlvirus vastgesteld nadat zij in het ziekenhuis waren opgenomen met klachten. Opname in het ziekenhuis is vaak vanwege ernstige neurologische klachten zoals een hersenontsteking. De besmettingen vonden plaats in de provincies Zuid-Holland (32), Utrecht (12), Noord-Holland (5), Noord-Brabant (4), Gelderland (2) en Overijssel (1). In 2026 zijn in totaal negen patiënten met een westnijlvirusinfectie overleden. Gelet op de privacy beschik ik niet over specifieke informatie van individuele patiënten.

Het RIVM verwacht dat we over de piek van deze uitbraak van het westnijlvirus heen zijn, omdat het aantal nieuwe infecties de afgelopen weken is afgenomen.

De actuele gegevens worden elke week gepubliceerd via Actualiteiten over westnijlkoorts | RIVM.

Vraag 3

Is er reden om aan te nemen dat de infectie met het westnijlvirus heeft bijgedragen aan het overlijden van de patiënt die onlangs is overleden en geïnfecteerd is geraakt door het ontvangen van een besmet bloedproduct?

Antwoord

Gelet op de privacy is het kabinet niet op de hoogte van de aandoeningen van de overleden persoon anders dan dat deze een bloedproduct nodig had vanwege onderliggend lijden. Over of en hoe de infectie aan het overlijden heeft bijgedragen kan het kabinet geen uitspraken doen.

Vraag 4

Zijn er naar aanleiding van dit overlijden extra maatregelen genomen om de veiligheid van bloedproducten te garanderen? Indien ja, welke?

Antwoord

Sanquin heeft, na de eerste vondst van westnijlvirus in gedoneerd bloed tijdens een wetenschappelijk onderzoek, medio augustus maatregelen genomen. Sindsdien test Sanquin, conform Europese wet- en regelgeving, alle bloeddonaties uit gebieden waar WNV is aangetroffen. In de afgelopen weken is de individuele screening van donors steeds verder uitgebreid, waarbij met ingang van 18 september 2026 in heel Nederland, met uitzondering van Groningen, Drenthe en Friesland, individuele donaties worden getest. In deze drie noordelijke provincies zijn tot nu toe geen WNV-besmettingen bij mensen of dieren gevonden. Uit voorzorg worden ook de donaties uit deze provincies in mini-pools (samenvoeging van een aantal donaties) getest (maar dus niet alle donaties individueel).

Vraag 5

Beschouwt u het stijgend aantal infecties met het westnijlvirus bij patiënten als een tijdelijk incident, of beschouwt u dit als een structurele vestiging van het westnijlvirus in Nederland?

Antwoord

Hoewel het ingewikkeld is te voorspellen met welke frequentie en omvang besmettingen met dit virus zich in de toekomst zullen voordoen, moeten we er zeker in het huidige muggenseizoen, maar ook in de toekomst rekening mee houden dat besmettingen met dit virus plaatsvinden.

Vraag 6

Overweegt u een publiekscampagne op te zetten om mensen zo goed als redelijkerwijs mogelijk te informeren over wat mensen zelf kunnen doen om besmetting te voorkomen?

Antwoord

Bij een uitbraak van een infectieziekte zijn op grond van de Wet publieke gezondheid in principe de gemeenten en de GGD’en verantwoordelijk voor de bestrijding. Het informeren van het publiek over hoe zij zich tegen muggen

kunnen beschermen is dan ook een essentieel onderdeel van de aanpak van de GGD. De intensiteit en afzender van de communicatie is afhankelijk van de lokale situatie. De GGD'en worden hierbij ondersteund door het RIVM. Daarnaast wordt vanuit het RIVM op landelijk niveau veel aan communicatie gedaan. Zo is op de website van het RIVM voor burgers informatie te vinden over hoe zij een besmetting kunnen voorkomen, er zijn Q&A's voor het publiek opgesteld, wekelijkse nieuwsberichten verschijnen die opgepikt worden door landelijke pers, en er wordt via diverse sociale media-kanalen gecommuniceerd. Er wordt dus reeds veel gedaan (via de Rijksoverheid) om de situatie bij het landelijk publiek onder de aandacht te brengen. Een nationale publiekscampagne aanvullend daarop is dan ook niet aan de orde.

Vraag 7

Welke (andere) maatregelen neemt u om ervoor te zorgen dat mensen in Nederland niet besmet raken met het westnijlvirus?

Antwoord

De maatregelen die op dit moment worden genomen, zijn het informeren van de zorgketen, het nationaal screenen van bloeddonaties en het communiceren aan het publiek van adviezen over (persoonlijke) beschermingsmaatregelen en het verminderen van broedplaatsen van muggen.

Westnijlvirus circuleert tussen inheemse steekmuggen en vogels. Vogels zijn daarbij het reservoir van het virus. Bij beide diersoorten is het niet mogelijk of wenselijk ze uit te roeien. Muggenbestrijding door middelen van het inzetten van biociden brengt ook risico's voor mens en milieu met zich mee. Op dit moment wordt dit door het RIVM niet geadviseerd.

Vraag 8

Is onze zorgketen voldoende in staat om symptomen te herkennen bij mensen die geïnfecteerd zijn met het westnijlvirus, en deze patiënten vervolgens te behandelen?

Antwoord

De symptomen van een infectie veroorzaakt door het westnijlvirus zijn zowel bij de milde als ernstige klachten algemeen van aard en lijken daarmee op symptomen van infecties die worden veroorzaakt door andere ziekteverwekkers. Denk daarbij aan griepachtige klachten, koorts of in ernstige gevallen hersenontsteking. Het is dus vooral zaak dat de zorgketen zich ervan bewust is dat de klachten ook door het westnijlvirus kunnen worden veroorzaakt. Het RIVM heeft daarom een aantal berichten verstuurd aan behandelaren in ziekenhuizen om hen te informeren over de actuele situatie rondom het Westnijlvirus in Nederland en de diagnostiekmogelijkheden. Huisartsen zijn ook geïnformeerd. Zij

kunnen actuele informatie vinden via de website van het Nederlands Huisartsen Genootschap.

Overigens bestaan er geen specifieke medicijnen tegen westnijlkoorts. De behandeling bestaat vooral uit medicijnen om de symptomen te verlichten en ondersteunende zorg zoals infusen.

Vraag 9

Ziet u raakvlakken met andere infectieziekten die potentieel overgedragen kunnen worden door muggen, en het risico dat deze infectieziekten zich structureel vestigen in Nederland? Zo ja, welke risico's brengen deze ziekten met zich mee en welke maatregelen neemt u om hier adequaat op voorbereid te zijn?

Antwoord

De belangrijkste muggenoverdraagbare ziektes die via reizigers in Nederland kunnen worden geïntroduceerd zijn dengue, chikungunya en het Zikavirus. Deze worden overgedragen door exotische muggen die op dit moment nog niet zijn gevestigd in Nederland. Voor de concrete risico’s daarvan, het huidige en toekomstige beleid hierop verwijst het kabinet naar de brief van 4 december 2025 (Kamerstukken 2025–2026, 25 295, nr. 2239).

Vraag 10

Wat kan Nederland leren van hoe het Caribisch deel van het Koninkrijk, maar ook andere (Europese) landen omgaan met de aanwezigheid en de dreigingen van het westnijlvirus of andere infectieziekten – aangezien het westnijlvirus relatief nieuw is in Europees Nederland, maar in andere (Europese) landen structureel is gevestigd?

Antwoord

Een effectieve aanpak van een uitbraak van een muggenoverdraagbare ziekte is contextafhankelijk. Niet alle ervaringen in andere landen of regio’s zijn één op één te vertalen naar de Nederlandse situatie. Zo circuleert westnijlvirus in Europees Nederland en niet in Caribisch Nederland. In Caribisch Nederland komen andere muggensoorten zoals de gelekoortsmug voor die andere virussen overbrengen en in een hele andere omgeving en klimaat leven. Dat laatste geldt deels ook voor andere landen in Europa. Op basis van onder meer ervaringen van andere Europese landen is in 2021 een OneHealth Surveillance opgezet waarbij infecties bij mensen ook WNV-signalen uit muggen, vogels, en paarden worden opgepikt. Voor het eind van dit jaar wordt door de NVWA en het RIVM in het kader van het Nationaal Actieplan versterken Zoönosenbeleid een draaiboek Inheemse muggenbestrijding opgeleverd, onder vanwege de beheersing van westnijlvirus.

Vraag 11

Hoe haalt u best practices op uit andere landen die Nederland zouden kunnen helpen bij het bestrijden van het westnijlvirus?

Antwoord

De instituten betrokken bij de surveillance en respons van westnijlvirus zijn allen onderdeel van diverse Europese netwerken en benutten deze contacten voor de advisering voor de Nederlandse context. Daarnaast is er een Europees netwerk van entomologen (Vectornet), gefinancierd via ECDC en EFSA, waaraan het RIVM en de NVWA deelnemen. Verder wordt kennis en informatie over westnijlvirus en best practices beschikbaar gemaakt via ECDC. Ook organiseren de WHO en de Europese commissie, waaronder de Health Security Committee, geregeld voor lidstaten diverse bijeenkomsten over muggenoverdraagbare ziektes waaraan vanuit Nederland actief wordt deelgenomen. Tot slot zijn er bilaterale contacten tussen lidstaten.

Vraag 12

Kunt u toezeggen de Kamer periodiek te informeren over de ontwikkelingen van het westnijlvirus en andere infectieziekten die door muggen of andere dieren worden overgedragen in Nederland, bijvoorbeeld via bestaande structurele rapportages?

Antwoord

De meest actuele informatie over deze uitbraak (tijdens dit muggenseizoen) is te vinden via Actualiteiten over westnijlkoorts | RIVM. Daarnaast zijn in de afgelopen jaren verscheidene rapporten gepubliceerd over de surveillance- en responsactiviteiten ten aanzien van westnijlvirus in Nederland; de laatste is gepubliceerd op 24 september jl. (Westnijlvirus in Nederland. Surveillance en Respons 2024-2025 | RIVM).

Over zoönosen in den brede wordt sinds 2014 door het RIVM jaarlijks gerapporteerd in de Staat van Zoönosen. Sinds 2024 maken vectoroverdraagbare aandoeningen daar ook onderdeel van uit, voordien werd daarover gerapporteerd in de Staat van Infectieziekten. De Kamer wordt van het verschijnen van deze rapportages op de hoogte gesteld. Op 7 oktober 2026 is / wordt[1] de meest recente Staat van Zoönosen gepubliceerd. Daarin staat een jaarlijks overzicht van zoönosen. Het gaat om de mate waarin meldingsplichtige zoönosen voorkomen en de ontwikkelingen daarvan op de lange termijn. Ook worden opmerkelijke voorvallen uitgelicht en wordt een thema behandeld. Het thema dit jaar is ‘Zoönosen in het wild’.

Het kabinet zal de Kamer uiteraard verder op de hoogte stellen wanneer daar aanleiding voor is.

[1] PM afhankelijk van moment verzending antwoorden

1) RTL Nieuws, 17 september 2026, 'RIVM: tien nieuwe patiënten gemeld met het westnijlvirus' (https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5652807/10-nieuwe-besmettingen-westnijlvirus-rivm-4-doden)